

ԱՃՈՒՄՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

ԱՇԽԱՏՆԵՐ ԳԼԽԱՌՈՐ ՆԱԽԱՀԱՆԳՍՏԱՅ ՄԷՋ

ԲՈՁԱԿԱՌՐ փարիզու աշխարհահանդիսին առթիւ հրատարա-
կեալ յիշատակագրոյ մը մէջ բաղդատական ծանօթութիւն-
ներ կը գտնենք՝ աշխարհիս գլխաւոր նաւահանգստաց մէջ վեր-
ջի յիսուն տարուան միջոցին եղած վաճառականական շարժման վրայ։
Այս բաղդատական ծանօթութիւնը գլխաւորաբար յիշեալ նաւա-
հանգստաց մէջ մտած նաւերուն տակառաջափնին են։

1832 ին բնականաբար լոնտրա առաջին տեղին կը գրաւէ 1,050,
147 տակառաջափով. 1837 ին ալ դարձեալ առաջին է 12,307,166
տակառաջափով, այսինքն գրեթէ նախընթացին տասնպատկէր։ Եր-
կորոգ կու գայ լիվըրբուլ 1837 ին 678,965 տակառաջափով. եր-
կորոգ տեղին կը գրաւէ դարձեալ այս քաղաքս 1887 ին շարժման
մէջ եթէ 'ի բաց հանենք Եոստանդնուպօլսոյ 8,666,012 տակա-
ռաջափը՝ որ միայն նաւահանգստին չի վերաբերիր, այլ բովանդակ
վոսփորի ամանց։ 1887 ին լիվըրբուլի տարեկան տակառաջափն է
7,940,788. այս նաւահանգստիս աճումն ալ համեմատական է լոն-
տրայի։ 1832 ին Եոստանդնուպօլսոյ մատուցած 406,424 տակա-
ռաջափը՝ միայն նաւահանգստին կը վերաբերէր, որ չորրորդն է։ Նոյն
1832 ամին Մարսիլիոյ նաւահանգստին հաշիւը՝ զինքը երրորդ կը-
նէ և գրեթէ հաւասար լիվըրբուլի, այսինքն 629,780 տակառաջափ.
վերջին տարիներս հասաւ մինչև 4,820,379 տակառաջափ, որով
ստոր կը մնայ քան զՀոնկ-Քոն, Նիւ-Եորք, և Քարտիֆ. Հոնկ
Քոնի նաւահանգիստը, որ 1832 ին մեզի գրեթէ անծանօթ էր, այժմ
6,550,000 տակառաջափ ունի. և Նիւ-Եորք որ յիսուն տարի առաջ
400,385 տակառաջափ ունէր, յոյժ ստոր քան զՄարսիլիային, այժմ
6,087,110 տակառաջափ։ Վերջապէս Քարտիֆի նաւահանգիստը՝
որոյ 1832ին տակառաջափքն մեզի անծանօթ են՝ 1887ին ունեցաւ 5,
344,426 տակառաջափէ։ Հալբի տակառաջափը՝ որ 1832 ին 388,551
էր, այժմ է 2,485,357։ Յայտնի կը տեսնուի որ Գաղղիոյ նաւահան-
գստաց մէջ կատարուած աճումը շատ նուազ է քան զԱնգլիական
նաւահանգիստս։ Այս համեմատութիւնս դժբաղդաբար շատ ստույգ
է, եթէ բաղդատենք Գաղղիոյ նաւահանգիստները նոյն իսկ գերմա-
նական և պրուսիական գլխաւոր նաւահանգստաց հետ։ Համպուրկ,
որ 586,313 տակառաջափ ունէր, այժմ ունի 3,920,234, այսինքն
1,500,000 տակառաջափ աւելի քան զՀալբը։ Անվերսայի վաճա-
ռականական զարգացումը՝ աւելի նշանաւոր է. 1837 ին հազիւ
151,042 տակառաջափ ունէր, որով կու գար ճնշովայէ, Ամսդեր-

տամէ, Թրիեստէ, Պորտոյէ, Հաւանայէ և Նանթէ վերջը, այժմ իւր տարեկան տակառաջափը 8, 301, 987 աւելի է. կը տեսնենք դարձեալ որ ճենովա 350, 410 տակառաջափէ՝ կ'ըլլայ 2, 953, 894, անցնելովքան զկլաւքով և զՀաւր, որոյ աճումն ելաւ 388, 551 տակառաջափէ՝ 2, 485, 387. այս յետին աճումն յիրաւի նշանաւոր է, բայց ոչինչ է երբ բաղդատենք օտար նաւահանդատաց հետ և մտածենք այն ահագին ծախքերը. որ եղան այս նաւահանդատին համար:

Եկենք նաև զՀոլ, որ 262, 955 տակառաջափէ բարձրացաւ 2, 223, 857, 1832 ին բաղդատական յիշատակարանին մէջ կը գրտենենք՝ որ Ամսդերտամ կ'անցնէր զՊորտոյ և զՆանթ 245, 681 տակառաջափով, իսկ այժմ Պորտոյ 915, 647 տակառաջափով հազիր կ'անցնի զՌուան որոյ 1832ի տակառաջափն էր 225, 348. իսկ այժմ կը հասնի 1, 928, 446 տակառաջափ: Աղքատներու 220, 682 է բարձրացաւ 1, 618, 036 տակառաջափ: Թրիեստ շատ նշանաւոր նաւահանգիստ մ'եղաւ, որոյ տարեկան տակառաջափն է 1, 384, 877. Ռուան 140, 836 տակառաջափէ աճեցաւ 823, 942 միայն, որով և շատ աննշան եղաւ աճումը: Տունքէրք կ'անցնի զՌուան 1, 428, 716 տակառաջափով. Սէթ 1, 041, 752 տակառաջափի շարժում մը կը ներկայացնէ: Կըրնանք նշանակել նաև իբրև գլխաւոր նաւահանգիստներ, որոց մի քանին բոլորովին նոր են, Պուէնոս Ալքէս 2, 400, 000 տակառաջափով. Շիլդակո 3, 926, 318 տակառաջափով. Պոմպէյ 2, 135, 385 տակառաջափով. Նափոյի 1, 729, 969 տակառաջափ. Պրեմա 1, 444, 685 տակառաջափ. Զմիւռնիա 1, 420, 668 տակառաջափ, Քանդոն 1, 333, 134 տակառաջափ:

Իսկ գաղղիական նաւահանգիստներն հետեւեալ կերպով կրնանք դասաւորել. Մարսիլիա, լը Հաւրը, Պորտոյ, Տիւնքէրք, Սէթ և Ռուան:

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պաղեստին

Պաղեստինի հին անունն (Եբրայեցիքէն՝ Պէլէշթ) Քանան է:

Երբայի առաջին բնակիչներն իրենք զիրենք կը համարէին Քանայ որդւոյն՝ Քանանու զաւակներ: Նոքա Եբրայեցիոց աշխարհակալութեամբն զրկուելով անհետ եղան, և յաղթողք իրենց նոր երկիրն՝ երկիր Եբրայեցւոց կամ երկիր Իսրայէլի կոչեցին: Ետ գերութեան՝ երկիր Յուդայի անունն առաւ, ինչպէս բնակիչներն ալ Իսրայէլացի անունը փոխեցին և Հրէայ ըսուեցան: Երբայի Յուդայի ցեղին մնացորդներն կաղմեցին նորակազմ ազգութիւնն: — Հռովմայեցիք Յուդայաստանը երկիր Յուդայի կոչելով՝ այնու բովանդակ Պաղեստինը կը հասկանային, մինչդեռ Յուդայաստանը մաս մ'էր Պաղեստինի, հարաւային մարզն էր: Զաքարիա մարգարէն միանգամ զՊաղեստին ասէր երկը կը կոչէ, և Եբրայեցիք: